

Till
n.registrator@regeringskansliet.se
samt n.remisser.hl@regeringskansliet.se

Yttrande över Landsbygdskommitténs betänkande SOU 2017:1

Stoägarföreningen Sverige är en rasoberoende och rikstäckande förening inom hästsektorn. Vårt fokus är det som förenar alla hästuppfödare oavsett ras eller sport. Vi har beretts tillfälle att yttra oss över Landsbygdskommitténs betänkande SOU 2017:1 och vill med anledning härav framföra följande:

Sammanfattning

Den hittills förda landsbygdspolitiken har lett Sverige till att bli vad EU:s statistikmyndighet EU-stat har kallat EU:s snabbast urbaniserade land. Vi hade därför av kommittén väntat oss ett större mått av självkritik och mer nytänkande förslag. Infrastruktursatsningar riktade direkt till medborgare på landsbygden anser vi vara en viktig princip som med undantag för förslaget till förstärkt bredbandsutbyggnad rönt alldeles för klen intresse.

*Vi ser med glädje att man uppfattat att landsbygdsprogrammet måste omarbetas men hittar hos kommittén samma blinda fläck som hos myndigheterna: hästar. **Vi anser att Jordbrukspolitiken bör vara djurslagsneutral och inkludera hästuppfödning** vilket också har bäring på beredskaps- och säkerhetspolitiken.*

*Ett nytänkande på jordbruksområdet kan göra lågproduktiv jordbruksmark till en värdefull resurs för hästuppfödning. Rätt organiserad har hästnäringen med hjälp av uppfödning **potentialen att skapa 40 000 nya jobb på landsbygden**. För att underlätta detta bör hästsektorn struktureras om, landsbygdsprogrammets syn på hästar och hästhållning ändras och dess förbud mot stöd till innovationer på hästområdet tas bort. Vi anser därför att **betänkandet i den delen bör återremitteras och behandlas i en separat hästutredning**.*

Allmänna synpunkter

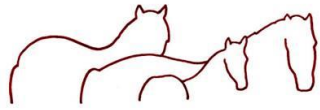
Vårt omdöme om betänkandet och dess förslag kan sammanfattas så här:

Konservativt, konserverande och kolonialt.

Möjligen med tillägget kommunalt. Inledningen av betänkandets sammanfattning (se nedan) utgör en spegel av det tänkande som uppenbarligen genomsyrat kommittén.

”Därför behövs en sammanhållen landsbygdspolitik

Det finns både möjligheter och utmaningar i landsbygderna. I landsbygderna **finns ett vitalt näringsliv** med höga produktionsvärden

STOÄGARNA

som ***måste ges goda förutsättningar*** att möta framtida marknader. En del av detta näringsliv utgår från platsbundna resurser som är viktiga ***för Sverige som helhet***. Bland annat är landsbygdernas natur- och kulturmiljöresurser viktiga för ***att ta Sverige in i en biobaserad och fossilfri ekonomi*** och för att göra Sverige till en ***utvecklade besöksnation. Därför är det viktigt med befolkade, aktiva och växande landsbygder*** ” (våra kursiveringar)

Stoägarföreningen är enig med kommittén i att landsbygderna rymmer möjligheter och vi vill poängtera att detta även gäller de bygder där jordbruket dragit sig tillbaka. De möjligheterna kommer man emellertid bara åt genom ett nytänkande som kommittén tycks sakna. Dess tänkesätt avspeglas i sammanfattningens inledning - och avslöjar inte bara

- en ***konservativ*** ansats ” ... *finns ett vitalt näringsliv* ... utan dessutom en
- ***konserverande*** ansats ... *som måste ges goda förutsättningar*..... samt en
- en ***kolonial*** ansats. Ingenstans talar man om landsbygder för landsbygdsbornas egen skull utan tvärtom är man tydlig med att landsbygdsbefolkningens uppgift är att uppfylla befolkningsmajoritetens önskemål att exploatera landsbygdernas natur-och kulturreсурser till gagn för landets besöksnäring och en fossilfri ekonomi.
- med tillägget ***kommunalt***. Det finns en konflikt mellan centrum och periferi som kommittén väljer att identifiera som en interkommunal trots att den i minst lika hög grad är intrakommunal. Medborgare i periferin 6 mil bort från kommuncentrum är knappast betjänta av bidrag till kommunen om dess politiska majoritet väljer att använda bidragen till drift av badhus eller barntillsyn i kommuncentrum och inte är de heller gynnade av att andra politikområden tillåts höja deras kostnader för att nå badhuset eller barntillsynen eller beskatta deras arbetsgivare för långa transportavstånd.

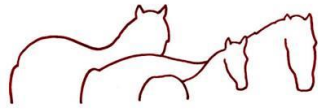
Som förening saknar vi kompetens att kommentera de flesta av de förslag som kommittén framför och vi avstår därför från att göra detta. Åtgärder riktade direkt till inbyggare på landsbygden utan kommunal omväg som t.ex. bredbandsutbyggnad anser vi positiva medan vägskatter och drivmedelsskatter som selektivt drabbar företag och boende utanför tätorten är negativa.

Det man inte känner till kan man inte ta hänsyn till och kommittén kan därför inte klandras för att inte förstå hästuppfödningens möjligheter att bidra till sysselsättning och bosättning på landsbygden. På det området känner vi oss rejält kompetenta och vill därför poängtera att detta måste utredas vidare.

Speciella synpunkter

De glesa jordbruksbygdernas konkurrens fördelar

Hästnäringen borde vara en grön näring men klassas inte som en sådan. Vi säger inte att hästuppfödning utgör lösningen på landsbygdens problem men vi säger att hästuppfödning utgör ett exempel på outnyttjade möjligheter och vi tror att det kan finnas andra idéer som också hindras av precis det slags tänkande som genomsyrat inte bara den här kommittén utan svensk landsbygdspolitik sedan lång tid.

STOÄGARNA

Vårt tänkande har en marknadsanalytisk utgångspunkt och vi tar ett exempel från den värld där vi är experter: Hästuppfödning. Exemplet redovisas i faktarutan. Stal Henrix skapar ett lönsamt jobb per 3,5 avelsston. I våra kalkyler är vi försiktigare och anger ett jobb per fem avelsston och påstår därigenom att

.. Sveriges igenväxta jordbruksmark har potential att skapa 40 000 nya jobb på landsbygden.

Intresset för detta påstående har varit förvånansvärt klen från landsbygdsdepartement, Jordbruksverk, LRF, SLU och stiftelsen Hela Sverige Skall Leva. Vi har intrycket att

motståndet är aktivt vilket även ligger i linje med ESO-studien Bonde söker bidrag. Lantbrukets affärsidé tycks således vara att maximera bidrag snarare än att tillfredsställa marknadsbehov. Revisionsrapporter från EU och riksrevisor Claes Norgren rörande det svenska landsbygdsprogrammet styrker en sådan slutsats.

Myndigheternas ointresse av att ta fram fakta som underlag för en adekvat marknads- och affärsanalys när det gäller hästuppfödning

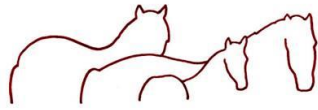
har tvingat oss i Stoägarföreningen att själva ta fram ett sådant underlag och detta visar vilken stor resurs som nu ligger outnyttjad på den svenska landsbygden.

De lågavkastande marker som jordbruket lämnar att växa igen erbjuder en konkurrens fördel när det gäller uppfödning av hållbara hästar.

Jordbruksverket kan inte ta fram siffror på vilka arealer det rör sig om. När Sveriges Radios program [Naturmorgon](#) avslöjar att 96% av Sörmlands gräsmarker har försvunnit på 100 år så anar man hur stor resursen kan vara på andra håll i landet. När Sveriges Lantbruksuniversitetets experter tillfrågas om lösningar för att återställa dessa igenvuxna sörmländska gräsmarker anges inplantering av visenter eller vildhästar som lösning. Hästuppfödning nämns inte. När stiftelsen Hela Sverige Skall Leva inbjuds till ett seminarium kring hästuppfödning och landsbygdsutveckling väljer man att inte vilja informera sig.

Under mellankrigsperioden försörjde Sveriges landsbygder en [djurpopulation](#) av gräsätande tamdjur (inkl ungdjur) motsvarande 3 miljoner kor. Idag utnyttjar vi marker för en miljon. Sverige har således naturliga resurser att härbärga Europas samtliga ca 2 miljoner aktiva avelsston av vilka 10% (=200 000) hör till högprissegmentet.

Stal Henrix är ett lönsamt företag i Holland. Deras affärsidé är att leverera lovande tävlingshästar till ridsporten. De har 40 anställda. 100 inköpta eller egenfödda föl omsätts årligen. Hälften av de fölen slumpas bort efter ett halvår, de resterande föds upp i Polen och grundhanteras av polska företag. Den fortsatta utbildningen under ryttare sker i Holland och de återstående ca 50 hästarna levereras under hand till marknaden via flera olika säljkanaler. Försäljningsintäkterna finansierar jordränta för 60 har god holländsk jordbruksmark, underhåll för ett 30-tal byggnader samt ett 40-tal anställda, varav 5 är högt kvalificerade beridare. För att producera dessa 100 årliga föl går det åt 140 ston. Enkelt uttryckt: 3,5 ston skapar ett jobb. Stal Henrix är inte ensamma. Det finns hundratals liknande företag i EU:s nordvästra hörn (Belgien, Holland, Tyskland och Frankrike)

STOÄGARNA

Vår inhemska häststam om 360 000 djur kräver 34 000 aktiva avelsston för att bibehålla sin numerär. Vi har dock bara 12 000 avelsston vilket betyder att vår självförsörjningsgrad är ca 30%. Den återstående delen har dessutom blivit allt mer beroende av spermaimport. Ridhästuppfödarnas pengar hamnar således allt mer i utländska hingstägares fickor och andelen har ökat från 28% år 2007 till 51% år 2016. (Kim C Lundin, Tidningen Ridsport nr 2, 2017)

Hållbarhet är hästuppfödningens framtid

Hållbarhet är en egenskap som alla hästägare har nytta av oavsett om man ägnar sig åt hästsport på elitnivå, ridskoleverksamhet eller fritidsridning. Forskningen säger oss att begåvningsegenskaper är ärftliga och bäst tillfredsställs genom avel. Erfarenheten talar för att hållbarhet skapas genom en uppfödningssmiljö som uppmuntrar föl och unghästar till rörelse och vandringar över stora ytor. Adekvat försöksverksamhet för att visa detta saknas dock.

Med dagens starka fokus på avel kommer begåvningskurvan i populationerna efter hand att plana ut och förmågan att utan skador tåla hård träning och slitsamt ridskolearbete kommer då att bli avgörande för framgång på marknaden. Det är här som Sveriges glesbygder kommer att bli värdefulla, förutsatt att vi förmår att upprätta den nödvändiga infrastrukturen. Hur denna skall se ut måste utredas närmare.

Den demokratiska frågan : viftar svansen hunden?

Ett problem som inte har med kommitténs betänkande att göra men som ändå måste påpekas eftersom det berör den information som slutligen når regering och riksdag: Vilka intressen representerar remissinstanserna?

I den svenska modellen saknar omyndiga barn och oorganiserade intressen inflytande. Hästsektorn i Sverige är organiserad i särintressen efter det som skiljer – sport och ras - inte det som förenar – hästägande eller allmänt hästintresse. Det självklara - utan hästägare finns inga hästar och ingen hästnäring – försvaras av ingen. Den svenska modellen tillförsäkrar de demokratiskt organiserade särintressena ett inflytande men när dessa överlåter detta inflytande dels till en insynsskyddad stiftelse som samordnar och skriver alla remissvar, dels till en mäktig kampanjorganisation för producentintresset, blir risken överhängande att demokratin kidnappas och konsumentintresset åsidosätts. Svansen tillåts vifta hunden. Andra länder, t.ex. Finland har löst detta problem bättre.

Hästsektorn behöver demokratiseras och organiseras om. Det behövs en ny hästutredning.

Köpingsvik 2017-03-19

Nils Munck

ordf